UCHWAŁA NR 760/2023
RADY MIASTA SIEMIANOWIC ŚLĄSKICH

z dnia 26 października 2023 r.

w sprawie wyrażenia sprzeciwu Rady Miasta Siemianowic Śląskich w przedmiocie ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw, dopuszczającego możliwość wykorzystania górotworów pod powierzchnią gminy dla magazynowania sprężonego CO2 wraz z domieszkami

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, pkt 3 i 5, art. 18 ust. 1, art. 40 ust. 2 pkt 3, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.)

Rada Miasta Siemianowic Śląskich
uchwala:

§ 1. Rada Miasta wyraża sprzeciw w przedmiocie ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw. Treść Sprzeciwu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Rada Miasta nie wyraża zgody na wykorzystanie górotworu pod powierzchnią Miasta Siemianowice Śląskie dla magazynowania sprężonego CO2 wraz z domieszkami.

§ 3. Rada Miasta wyraża sprzeciw wobec możliwości uznania złóż za strategiczne bez udziału gminy, na obszarze, której one występują.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Siemianowice Śląskie.

§ 5. Zobowiązuje się Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie do przekazania niniejszej Uchwały:

1) Prezydentowi RP,

2) Prezesowi Rady Ministrów,

3) Marszałkowi Sejmu RP,

4) Marszałkowi Senatu RP.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady Miasta
Siemianowic Śląskich

Adam Cebula

Załącznik do uchwały Nr 760/2023
Rady Miasta Siemianowic Śląskich
z dnia 26 października 2023 r.

SPRZECIW
RADY MIASTA SIEMIANOWIC ŚLĄSKICH
wobec ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy

- **Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw, dopuszczającego możliwość wykorzystania górotworów pod powierzchnią gminy dla magazynowania sprężonego CO_2 wraz z domieszkami**

Rada Miasta Siemianowic Śląskich, po zapoznaniu się z ustawą *o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw*, wyraża sprzeciw co do jej zapisów, wpływających bezpośrednio na rozwój Miasta Siemianowice Śląskie.

Ustawa wprowadza postępowanie mające na celu wydanie decyzji o utworzeniu obszaru specjalnego przeznaczenia w zakresie wydobywania kopalin ze złóż o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, czyli uznanie złoża za złoże strategiczne.

Rozwiązania te naruszają w sposób ewidentny istotę samostanowienia prawa w jednostkach samorządu terytorialnego w zakresie władztwa planistycznego, całkowicie ograniczając rolę organów stanowiących, organów wykonawczych i lokalnych społeczności.

Nadane uprawnienia centralnym organom geologicznym spowodują, że wskazany odgórnie obszar z tzw. występowaniem złóż specjalnych – o strategicznym działaniu, zostanie de facto całkowicie wyjęty spod jurysdykcji władz samorządowych. Procedura wydania takiej decyzji nie przewiduje żadnych środków odwoławczych.

Nowelizacja ustawy jest zagrożeniem dla społeczności samorządu jakim jest Miasto Siemianowice Śląskie. Dokument ten w żaden sposób nie zabezpiecza interesu gminy oraz jej mieszkańców i ich własności. Postępowanie takie przez ustawodawcę z założenia wyprzedza postępowanie o środowiskowych uwarunkowaniach jak i samo postępowanie koncesyjne. Wprowadza również daleko idące ograniczenia na rzecz potencjalnych, przyszłych i niepewnych korzyści z eksploatacji złoża, bez jakiejkolwiek pewności, że do rozpoczęcia używania zasobów dojdzie. Jest to ewidentny zamach na jedno z najważniejszych konstytucyjnych praw w naszym Kraju – na prawo własności.

Konsekwencją rzeczonej ustawy w przyjętym brzmieniu będzie ograniczenie władzy organów samorządowych na terytorium danej społeczności oraz całkowite wyeliminowanie procesu konsultacji społecznych.

Niepokojące jest drastyczne ograniczenie władzy planistycznej gmin na obszarze występowania złóż kopalin. Przedstawione zapisy zakazują zabudowy nad złożami, które zostaną uznane za strategiczne.Rodzi to ogromne obawy, gdyż zabudowa na Śląsku jest bardzo zwarta i realizacja tego zakazu spowoduje zatrzymanie sektora budowlanego, a w konsekwencji migrację ludzi w inne regiony Polski – o czym głośno mówi Stowarzyszenie Gmin Górniczych. Zmiany legislacyjne ujęte w ustawie skutecznie zablokują jakiekolwiek działanie rozwojowe na terenie wyznaczonego złoża strategicznego i w jego sąsiedztwie.

Na podstawie niejasnych przepisów o tym, co oznacza termin „złoże o znaczeniu strategicznym", niejako z automatu wyłączany jest ten grunt z możliwości gospodarowania nim, w sposób dotychczas przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wolą i życzeniem właściciela.

Straty poniesione przez właścicieli nieruchomości w związku z utratą ich wartości oraz brakiem możliwości ich zagospodarowania są niepoliczalne. Jedyne co można przewidzieć, to konieczność ponoszenia wydatków z budżetów gmin w ramach wypłacanych odszkodowań z tytułu utraty wartości nieruchomości na rzecz ich właścicieli. Ustawa nie przewiduje wypłaty takich odszkodowań przez Skarb Państwa - co oznacza, że potencjalne odszkodowania wypłacać będą gminy zmuszone wprowadzaniem treści decyzji Głównego Geologa Kraju do opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w dalszej kolejności planów ogólnych. Absurdalnym wydaje się sytuacja, aby to mieszkańcy ze swojego budżetu gminy ponosili koszty decyzji Głównego Geologa Kraju, która w efekcie może okazać się decyzją nieskonsumowaną w praktyce.

Niezrozumiałym jest także wykluczenie gminy z postępowania o wydanie decyzji o uznaniu złoża za strategiczne, której terytorium dotyczy ta decyzja - bowiem gmina ta co prawda może wydać decyzje negatywną, ale jest to decyzja niewiążącą.

Nie bez znaczenia pozostają także doprecyzowywane naprędce zapisy dopuszczające prowadzenie działalności polegającej na podziemnym składowaniu dwutlenku węgla, w szerszym niż obecnie zakresie. Ustawa nie przewiduje konsekwencji związanych z zatłaczaniem spalin pod ziemię do górotworu pod domy mieszkańców Siemianowic i istniejącą infrastrukturę. Dostępne dokumenty powstałe w procesie legislacyjnym nie zawierają danych o skutkach powodujących skażenie wód pitnych i gleb poprzez zakwaszenie kwasem węglowym z nieuniknionymi skutkami wycieków na powierzchnię.

Poważne obawy powoduje także rozwiązanie precyzujące zatłaczaniem spalin pod ziemię do górotworu w zakresie późniejszego wykorzystania wód geotermalnych i solanek. Eliminacja coraz bardziej popularnej w ostatnim czasie geotermii w Polsce, poprzez utworzenie składowisk spalin ponad poziomami gorących solanek i wód oraz gorących skał, jest bardzo niepokojąca i krótkowzroczna. Na terenie Siemianowic Śląskich nie prowadzono dotychczas badań poszukujących tak cennych złóż, a wprowadzenie decyzji Głównego Geologa Kraju wyłączającej nie wiadomo które i jak duże obszary w Mieście, skutecznie zablokuje rozwój Miasta w tym obszarze.

Zgodnie z treścią pkt 19 Dyrektywy PE i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla L 140/116, (19) Państwa członkowskie powinny zachować prawo do wskazania na swoim terytorium obszarów, na których można lokalizować składowiska. Obejmuje to prawo państw członkowskich do dopuszczania składowania na części lub całości ich terytorium lub do opowiedzenia się za jakimkolwiek innym wykorzystaniem struktur podziemnych, takim jak poszukiwania, produkcja i składowanie węglowodorów lub geotermalne wykorzystanie warstw wodonośnych. W tym kontekście państwa członkowskie powinny w szczególności, w należyty sposób, uwzględnić inne związane z energią warianty wykorzystania potencjalnego składowiska, w tym warianty o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa dostaw energii danego państwa członkowskiego lub rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Kontrowersyjnym i nieprzemyślanym wydaje się przekazanie tak dużych uprawnień w ręce organu Głównego Geologa Kraju, bez wcześniejszego aktualnego i rzetelnego bilansu złóż naturalnych występujących na terenie całego kraju, a szczególnie na Śląsku.

Jak wynika przy tym z opracowania (WYKORZYSTANIE ENERGII WÓD TERMALNYCH DLA CELÓW WYTWARZANIA CIEPŁA LKA. 430.003.2021 Nr ewid. 145/2021/P/21/067/LKA) Najwyżej Izby Kontroli krajowe zasoby geotermalne zostały dobrze rozpoznane. Dla potencjalnych inwestorów, poza wiedzą o występowaniu wód termalnych w skali regionalnej, ważna jest także interpretacja tego rozpoznania na poziomie lokalnym, pozwalająca na wskazanie takich miejsc dla inwestycji, które zapewnią ich techniczną wykonalność, a jednocześnie ekonomiczną opłacalność. Jednym z zadań Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG – PIB) było właśnie wytypowanie perspektywicznych lokalizacji dla wykorzystania energii geotermalnej. Skoncentrowano się jednak na mniejszych miejscowościach (poniżej 50 tys. mieszkańców) czyli na lokalizacjach potencjalnie mniej perspektywicznych dla inwestycji geotermalnych, choćby ze względu na charakter zabudowy, częsty brak miejskich sieci ciepłowniczych oraz mniejszą skalę potrzeb ciepłowniczych.

W połowie 2020 r. dla 11 wytypowanych miejscowości PIG-PIB opracował wstępne studia techniczno-ekonomiczne, mogące służyć jako podstawy dla przyszłej realizacji projektów geotermalnych. Jednak do zakończenia kontroli NIK, zainteresowanym gminom oraz pozostałym interesariuszom, nie przedstawiono efektów tych prac. Było to konsekwencją zawierania przez Państwowy Instytut Geologiczny z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej tzw. umów blokowych (o finansowanie prac ze środków NFOŚiGW). Obejmowały one kilka różnych zadań, które dla upublicznienia efektu rzeczowego wymagały zakończenia wszystkich z nich i rozliczenia całej umowy. Było to także wynikiem pomijania finansowania tych zadań ze środków budżetu państwa (przewidują to przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze).

Reasumując, Rada Miasta Siemianowic Śląskich jest przeciwna wprowadzeniu zmian w Ustawie Prawo Geologiczne i Górnicze, które są niekorzystne dla rozwoju Miasta Siemianowic Śląskich oraz naszych mieszkańców odbierając im możliwość decydowania o samych sobie. Rada Miasta Siemianowic Śląskich nie wyraża zgody na wykorzystanie górotworu pod powierzchnią Miasta Siemianowice Śląskie dla magazynowania sprężonego CO2 wraz z domieszkami w sposób określony w ustawie z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw.- Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw.